Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Sanne Smeets
s.smeets@nijmegen.nl
T 024 – 329 21 30

Ons kenmerk
E21.000139

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 9 februari 2021
Onderwerp Jaarverslagen leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie schooljaar 2019-2020

Geachte leden van de raad,

In deze brief melden we de stand van zaken op het gebied van leerplicht, voortijdig schoolverlaten (VSV) en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. Het RMC jaarverslag en het jaarverslag leerplicht zijn als bijlagen meegestuurd.

Wat is wat?
De begrippen leerplicht, RMC en VSV zijn met elkaar verbonden, maar omvatten verschillende groepen jongeren en hebben verschillende taken en doelstellingen. Bureau leerplicht ziet toe op handhaving van de leerplichtwet voor jongeren van 5 tot 16 jaar en de kwalificatieplicht voor 16 en 17 jarigen. Daarnaast hebben gemeenten vanuit de RMC-wetgeving de taak om jongeren van 18 tot 23 jaar, die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, in beeld te houden en terug te begeleiden naar onderwijs, werk, ondersteuning of een combinatie hiervan. Met de uitvoering van deze taken zorgen we voor het voorkomen van voortijdig schoolverlaten (VSV). De leerplichtfunctie voert de gemeente Nijmegen op stadsniveau uit. De RMC-functie wordt uitgevoerd in RMC-regio's. Nijmegen behoort tot de regio Rijk van Nijmegen. De gemeente Nijmegen is als contactgemeente verantwoordelijk voor de coördinatie van de RMC- en VSV-aanpak. De RMC- en VSV-taken worden uitgevoerd door een samenwerking van onderwijs, werkbedrijf en gemeenten.

Een bizar schooljaar
Het Corona-virus had een grote impact op de samenleving, op jongeren, op het onderwijs, op verzuimcijfers en daarmee uiteindelijk ook op deze jaarverslagen.
In de periode van 16 maart tot 11 mei waren de kinderopvang en de scholen geheel gesloten vanwege Corona. Het voortgezet onderwijs en het mbo bleef tot het einde van het schooljaar beperkt open. Scholen hebben in korte tijd 'onderwijs op afstand' ingericht. Met het onderwijs is veelvuldig contact geweest over het welzijn van de leerlingen én wat er nodig is op het gebied van extra onderwijsactiviteiten of andersoortige inzet. Dit heeft mede geleid tot de uitleen van computers en de inzet van buurtsportcoaches vanuit het programma Sport. De scholen hebben zelf, via landelijke regelingen extra ingezet om achterstanden te voorkomen.
Met sommige leerlingen konden de scholen niet in contact komen. Er waren leerlingen of ouders/verzorgers die uit beeld raakten bij scholen. De scholen hebben nauwkeurig

bijgehouden welke leerlingen buiten beeld waren tijdens de lock down in het voorjaar en de zomer, zodat Bureau Leerplicht haar preventieve taken kon vervullen.
In samenwerking met scholen, JGZ en hulpverleningsinstanties zijn afspraken gemaakt om het contact tussen leerling en school zo snel mogelijk te herstellen en ervoor te zorgen dat de leerling weer zou deelnamen aan het onderwijs op afstand. Daarnaast werd ingezet op het inschakelen van de juiste hulpinstanties, wanneer er signalen waren dat er andere problemen speelden rondom het kind en/of gezin.

Minder meldingen van verzuim
Er kwamen minder meldingen binnen dan in andere jaren. Scholen worstelden soms echt met het melden van verzuim omdat veel verzuim direct of indirect werd gerelateerd aan corona, aan de quarantainemaatregelen of de bereidheid om naar school te gaan. Door het onderwijs op afstand was er met veel leerlingen tijdelijk minder persoonlijk contact.
Tijdens de lock-down was het soms lastig om ongeoorloofd verzuim vast te kunnen stellen. Voordat een melding werd gedaan, onderzocht de school zelf de vermoedens van ongeoorloofd verzuim, meestal in overleg met de leerplichtambtenaar.
De oorzaken van het 'digitale verzuim' vertonen veel overeenkomsten met het 'normale', 'fysieke' verzuim.

Uit het jaarverslag leerplicht (5-18 jaar Nijmegen)
Bij verreweg de meeste meldingen absoluut verzuim[1]gaat de leerling na bemiddeling van leerplicht weer naar school. Bij relatief verzuim[2] gaat iets minder dan de helft van de leerlingen zonder sanctie weer naar school. Bij een kwart van de gevallen werd een waarschuwing, een verwijzing naar HALT of een proces verbaal uitgedeeld. In alle andere gevallen was de melding foutief, het verzuim geoorloofd of de leerling niet meer leerplichtig.
In het schooljaar 2019-2020 zijn er 93 leerlingen thuiszitter[3] geweest. Hiervan hebben er 42 langer dan 3 maanden thuisgezeten. Dat is minder dan de afgelopen jaren. In de periode maart-juni zijn er vanwege de schoolsluiting geen thuiszitters geregistreerd.

Bureau Leerplicht constateert al jaren een toename in de complexiteit van de meldingen. Verklaringen hiervoor zijn onder anderen de toenemende maatschappelijke druk en verwachtingen en het aantal betrokken (hulpverlenende) partijen waarmee bureau leerplicht samenwerkt. Daarnaast hebben scholen, maar ook ouders en media steeds meer aandacht voor verzuim en passend onderwijs waardoor er meer problematiek in beeld komt.

Uit het RMC jaarverslag (16-23 jaar Rijk van Nijmegen)
Bij de 16-18 jarige verzuimers is vaak sprake van 'signaal verzuim', dan kan het bijvoorbeeld gaan om faalangst of speelt de thuissituatie een rol. Bij de 18+ verzuimers wordt vaak geen duidelijke reden gegeven voor het verzuim. Vaak gaat het om problemen met motivatie of discipline. Soms spelen psychische problemen, medische problemen of de thuissituatie een rol. Bijna de helft van de jongeren (16-18 jaar) gaat na een verzuimmelding weer naar school. Bijna tweederde van de jongeren (18-23 jaar) blijft op

[1] Absoluut verzuim: leerplichtige jongere staat niet ingeschreven op school.
[2] Relatief verzuim: de leerplichtige jongere staat op een school ingeschreven, maar verzuimt zonder geldige reden les- of praktijktijd.
[3] Er is geen wettelijke definitie van een thuiszitter. In Nijmegen beschouwen we een leerling een thuiszitter vanaf het moment dat de leerling 4 weken volledig thuis zit. Nijmegen hanteert een strengere preventieve definitie voor thuiszitten. In den landen wordt door veel gemeenten aangehouden dat een thuiszitter pas een thuiszitter is als de leerling langer dan 3 maanden thuis zit. Landelijke cijfers van thuiszitters zijn dus discutabel, omdat de tellingen van gemeenten in veel gevallen niet onderling te vergelijken zijn.

school nadat er een RMC-melding is binnen gekomen. 11% van alle RMC-meldingen wordt doorgezet naar de VSV-consulent. Samen met o.a. team jongeren van het Werkbedrijf Regio Nijmegen wordt dan onderzocht wat de beste vervolgstap is.

De meeste voortijdige schoolverlaters gaan aan het werk of terug naar school.
De VSV-consulent bekijkt samen met de jongere die buiten beeld dreigt te raken of er mogelijkheden zijn toch een opleiding (met startkwalificatie) af te ronden of dat de route naar werk de beste weg is. In dat geval (ongeveer 16%) wordt de jongere doorverwezen naar het team jongeren van het Regionaal Werkbedrijf Nijmegen. Van alle VSV-meldingen is 39% aan het werk of heeft een eigen bedrijf en 14% is (bijna) begonnen aan een opleiding. Met ongeveer 10% is geen contact mogelijk.

Cijfers zeggen niet alles dit jaar
Door alleen naar de verzuimcijfers en het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters te kijken zou een beeld kunnen ontstaan dat het de goede kant op gaat. Echter, de cijfers vertellen ons weinig over de opgelopen onderwijsachterstanden, motivatieproblemen om een studie via onlineonderwijs goed tot een einde te brengen, de kwaliteit van het onderwijs, de grote tekorten aan stageplekken, de zorgen over de veranderende arbeidsmarkt en toekomstperspectief, en het algemene welbevinden van jongvolwassenen.
Het is denkbaar dat de cijfers over schooljaar 2020-2021 een ander beeld laten zien.

Wat we wel weten is dat preventief inzetten op verzuim belangrijk blijft om kinderen en jongeren adequaat te begeleiden in hun schoolcarrière en om te zorgen voor een goede aansluiting tussen onderwijs, zorg en arbeid. De komende periode wordt er aan gewerkt om deze verbindingen verder te versterken.

Tot Slot
Wij blijven u op de hoogte houden van de ontwikkelingen op het gebied van Leerplicht, RMC en VSV.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester